

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційне дослідження

Сливки Марії Мирославівни

на тему «Взаємодія суб'єктів охорони навколишнього природного середовища (адміністративно-правовий аспект)», представлене на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження.

Розвиваючись, людина неухильно нагромаджувала знання про навколишню природу, збагачувалася досвідом взаємодії з нею. Та, на жаль, ця взаємодія ставала дедалі згубнішою для довкілля. А в індустріалізованому суспільстві природа фактично перетворилася на об'єкт жорстокого руйнування. Нині ці процеси набрали справді загрозливих масштабів. Ставши геологічною силою і необмежено посилюючи свою дію на довкілля, людство саме опинилося в умовах планетарної кризи, адже природа вже не може компенсувати антропогенний вплив, що призводить до порушення екологічної рівноваги, балансу між суспільством і природою, загрожує природним умовам життя й виживання населення, створює реальну небезпеку зміни генетичного фонду.

Вирішення вказаних проблем, що виникли внаслідок збільшення техногенного навантаження на навколишнє природне середовище, потребує об'єднання зусиль усіх суб'єктів охорони навколишнього природного середовища. Як зазначає сам автор дисертації, покращення стану навколишнього природного середовища можна досягнути за умови вдосконалення адміністративного та екологічного законодавства на державному рівні, розробки та прийняття дієвих програм на рівні територіальних громад, налагодження системи моніторингу, а також забезпечення системної взаємодії суб'єктів у сфері охорони довкілля.

Реалії сьогодення свідчать, що одним із факторів, який визначає процес формування розвиненої правової держави, розвиток сучасного суспільства є

забезпечення належного стану охорони навколишнього природного середовища в Україні.

Відтак, актуальність обраної дисертантом теми є беззаперечною, адже саме від ефективної природоохоронної діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування і громадських формувань залежить належний стан захисту екологічних прав та підтримання екологічної рівноваги на території України.

Дисертація виконана відповідно до Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженої Законом України №1629-IV від 18.03.2004 р., узгоджується з положеннями Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. А також у контексті основних наукових напрямів досліджень Національного університету «Львівська політехніка» від 24 червня 2014 р., протокол № 5 «Правові, психологічні та інформаційні проблеми розвитку державності в Україні», науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та інформаційного права Навчально-наукового інституту права та психології НУ «Львівська політехніка» «Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах розбудови правової держава» (державний реєстраційний номер № 0116U004099).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій та їх достовірність.

Ступінь обґрунтованості наукових положень висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації обумовлена, передусім, чіткою і логічною архітектонікою дисертації, яка дозволила охопити предмет дослідження та простежити авторський задум, вибудувати чітку послідовність розкриття запропонованого наукового завдання.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обрана структура

дозволила авторові всебічно дослідити предмет дисертаційної роботи, а зацікавленим особам – простежити авторський творчий задум, краще усвідомити зміст, сутність та проблеми взаємодії суб'єктів охорони навколишнього природного середовища.

Дисертаційна робота характеризується також ретельним аналізом наукових джерел, нормативно-правових актів з досліджуваної проблеми, у тому числі напрацювань вітчизняних і зарубіжних фахівців в галузі адміністративного права. Загалом список використаних дисертантом джерел становить 164 найменування.

Вагомої наукової цінності дисертаційній роботі додав аналіз емпіричного матеріалу, результатів опитування 90 працівників органів місцевого самоврядування щодо екологічної ситуації у Львівській області. З огляду на це, можна констатувати, що достовірність отриманих результатів і обґрунтованість сформульованих пропозицій визначається вірно обраним методологічним підходом до проведеного дослідження, об'ємним та всебічним використанням наукового та емпіричного матеріалу.

Загальний аналіз змісту роботи свідчить про високий рівень наукової підготовки автора та його глибоку обізнаність з теоретичними і практичними проблемами тематики, що досліджувалась. Це відобразилось на змістовності і високому науковому рівні проведеного дослідження і практичному значенні щодо впровадження отриманих результатів в практику діяльності суб'єктів охорони навколишнього природного середовища з метою покращення їх взаємодії.

Наукова новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Використання дисертантом значної кількості наукової, нормативної й емпіричної бази сприяло глибокому, різнобічному висвітленню досліджуваної проблематики, формулюванню численних висновків і пропозицій, що мають ознаки наукової новизни.

Автор слушно зазначає, що людство поступово приходить до усвідомлення того, що надмірне навантаження на навколишнє природне середовище породжує явища і процеси, руйнівний процес яких щораз завдає непоправної шкоди і самій природі, і розвитку світових цивілізацій загалом. Оскільки людина є невід'ємною складовою природи, її діяльність повинна здійснюватися в чіткій відповідності вимогам законів щодо охорони навколишнього природного середовища і бути підпорядкованою лише їм.

Заслуговує уваги запропонована автором система органів управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, яку складають: органи загальної компетенції; органи спеціальної компетенції; громадські формування.

Позитивним у роботі є те, що автором не залишена поза увагою і наукова дискусія відносно правового змісту певних адміністративно-правових понять. В дисертації проаналізовано наукові підходи та запропоновано авторські визначення понять: «адміністративно-правова охорона навколишнього природного середовища» та «адміністративна відповідальність у сфері охорони навколишнього природного середовища».

Дисертант влучно вказує, що постає об'єктивна необхідність у посиленні адміністративної відповідальності за екологічні правопорушення, адже однією лише природоохоронною пропагандою не обійтись. Потрібно підняти розміри штрафів за ті екологічні правопорушення, які є вкрай небезпечними як для довкілля, так і для життя й здоров'я людей.

Варто погодитись з твердженням автора про те, що налагодження ефективної взаємодії суб'єктів охорони навколишнього природного середовища є важливим елементом процесу демократизації суспільства, охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки громадян.

Необхідно зазначити, що М. М. Сливка вперше пропонує визначення поняття «взаємодія суб'єктів охорони навколишнього природного середовища» – це врегульована нормами адміністративного права діяльність суб'єктів охорони навколишнього природного середовища, заснована на засадах взаємодопомоги та партнерства, зумовлена спільною метою і завданням

та спрямована на забезпечення екологічної безпеки громадян і недопущення шкідливих впливів на довкілля.

Також варто відмітити і значну кількість пропозицій по внесенню змін до чинного законодавства з метою посилення повноважень суб'єктів охорони навколишнього природного середовища.

Наукова і практична цінність дисертації.

Сформульовані у дисертаційній роботі висновки, пропозиції та рекомендації з питань взаємодії суб'єктів охорони навколишнього природного середовища становлять як науково-теоретичний, так і практично-прикладний інтерес і можуть бути використані у:

- науково-дослідній сфері – положення та висновки дисертаційної роботи можуть бути основою для подальшої розробки адміністративно-правового механізму взаємодії суб'єктів охорони навколишнього природного середовища;

- правотворчості – в результаті проведеного дослідження сформульовані пропозиції щодо вдосконалення існуючої системи законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища;

- правозастосовній діяльності – використання отриманих результатів дозволить удосконалити діяльність суб'єктів охорони навколишнього природного середовища та покращити їх взаємодію;

- навчальному процесі – під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес»;

- правовиховній сфері – для підвищення рівня правової культури та правосвідомості суб'єктів охорони навколишнього природного середовища.

Повнота викладу наукових положень дисертації

в опублікованих працях.

Зміст дисертаційного дослідження повною мірою відображений у 6 наукових працях дисертанта, опублікованих у збірниках праць, визнаних МОН України як фахові, 2 з яких входять до збірника, включеного в наукометричну

базу даних «Index Copernicus», а також оприлюднений під час участі автора в роботі 7 науково-практичних заходів.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Визнаючи теоретичну і практичну цінність наукового дослідження М. М. Сливки, позитивно оцінюючи його загалом, мушу визнати, що окремі положення мають дискусійний характер і потребують глибшого дослідження і обґрунтування, зокрема:

1. Підтримуємо позицію автора з приводу того, що адміністративно-правова охорона навколишнього природного середовища – це діяльність держави та її компетентних органів, спрямована на врегулювання екологічних конфліктів, забезпечення належного стану навколишнього природного середовища та його компонентів, профілактику вчинення екологічних правопорушень і полягає у застосуванні уповноваженими органами й посадовими особами адміністративних стягнень до суб'єктів, винних у вчиненні адміністративних проступків у сфері охорони навколишнього природного середовища. Однак, видається логічним, що потребує визначення поняття «екологічний конфлікт».

2. погоджуємося з думкою автора про те, що для того аби право вільного доступу до інформації про стан довкілля не було суто декларативним, необхідно в найближчій перспективі розробити та прийняти комплексний нормативно-правовий акт, який би чітко та сповна визначив коло суб'єктів, зобов'язаних здійснювати екологічне інформаційне забезпечення, а також механізм реалізації права на екологічну інформацію. Вважаємо, що дане твердження потребує додаткової аргументації.

3. У підрозділі 2.3 «Адміністративна відповідальність у сфері охорони навколишнього природного середовища», автору доцільно було б з'ясувати питання співвідношення адміністративної та інших видів юридичної відповідальності за правопорушення у сфері охорони довкілля.

4. На нашу думку, дисертант недостатньо уваги приділив дослідженню принципів взаємодії суб'єктів охорони навколишнього природного середовища.

Вказані зауваження носять дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація «Взаємодія суб'єктів охорони навколишнього природного середовища (адміністративно-правовий аспект)» є завершеним науковим дослідженням, в якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, яке має значення для розвитку адміністративно-правової науки, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем та практичним значенням, відповідає вимогам пп. 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженим постановою Кабінету міністрів України від 24.07.2013р. № 567, а її авторка – Сливка Марія Мирославівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент :

провідний фахівець факультету № 2

Інституту з підготовки фахівців для підрозділів

Національної поліції Львівського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

В. М. Тюн

